

Perspectiefnota 2021

Financiële begrippen in woord en beeld

Provincie Gelderland

Definitief PS
woensdag 8 juli 2020

Bezoekadres: Markt 11, 6811 CG ARNHEM
Postadres: Postbus 9090, 6800 GX ARNHEM
Telefoon: (026) 3599480
E-mail: post@gelderland.nl
Website: www.gelderland.nl

---

 provincie

Gelderland

Financiële begrippen in woord en beeld

Hieronder hebben wij voor een aantal financiële begrippen - in alfabetische volgorde - een korte toelichting opgenomen.

Ook hebben we met filmpjes de belangrijkste financiële begrippen uit de Gelderse beleids- en begrotingscyclus op een korte en toegankelijke manier toelicht. Deze filmpjes zijn altijd bij de hand via Gelderland.nl: financiële begrippen in beeld.

Accres

Het accres is het bedrag waarmee het beschikbare bedrag van het provinciefonds jaarlijks wordt aangepast, gebaseerd op een bestuurlijk overeengekomen normeringssystematiek.

>Klik hier voor een toelichting op de inkomsten en financiële ruimte

Activa

Het geheel van materiële en immateriële bezittingen van de provincie die een zekere waarde vertegenwoordigen en een meerjarig nut hebben.

Activeren

De verwerking van de uitgaven van een actief (zie activa) op de balans. Hierbij worden de uitgaven als investering beschouwd in plaats van kosten. Op de investering wordt jaarlijks afgeschreven (behalve op grond). De regels rondom activeren zijn opgenomen in de Financiële verordening Gelderland 2018.

Algemene dekkingsmiddelen

Inkomsten van een provincie waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald, zoals de algemene uitkering uit het provinciefonds en de opbrengst uit de opcenten motorrijtuigenbelasting. In tegenstelling tot specifieke dekkingsmiddelen kan een provincie algemene dekkingsmiddelen dus vrij besteden.

>Klik hier voor een toelichting op de inkomsten en financiële ruimte

Algemene reserve

Het vrij besteedbare eigen vermogen van de provincie. Dit vormt een buffer voor financiële tegenvallers (zie weerstandsvermogen). Het BBV kent behalve de algemene reserve ook bestemmingsreserves.

Algemene uitkering

De uitkering die provincies van het Rijk ontvangen via het provinciefonds. Provincies kunnen, met inachtneming van wet- en regelgeving, zelf bepalen of zij de algemene uitkering uitgeven aan medebewindstaken of aan eigen beleid. De omvang van het provinciefonds per provincie hangt af van de kenmerken zoals aantal inwoners, oppervlakte van de provincie en kilometerlengte en de belastingcapaciteit van die provincie.

>Klik hier voor een toelichting op de inkomsten en financiële ruimte

Balans

Overzicht van de waarde van de activa (bezittingen, vorderingen) en passiva (reserves, voorzieningen, schulden) op één moment, bijvoorbeeld op 31 december van het kalenderjaar. De balans is een verplicht onderdeel van de jaarrekening. In de begroting dient verplicht een geprognosticeerde balans opgenomen te worden. De geprognosticeerde balans geeft inzicht in de meerjarige ontwikkeling van de bezittingen en de schulden van de provincie.

Baten en lasten

De provincie is verplicht het zogenoemde stelsel van baten en lasten toe te passen. Uitgangspunt voor het jaar waarin de lasten worden geraamd en/of verantwoord, is het (verwachte) moment van prestatielevering. Dit in plaats van het betaalmoment (kasstelsel). Voor subsidiebeschikkingen is de inhoud van de beschikking bepalend in welk jaar de betreffende lasten worden geraamd en/of verantwoord.

Begroting

Het overzicht van de geraamde (verwachte) kosten en opbrengsten in een bepaald jaar, opgezet volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De begroting wordt vastgesteld door Provinciale Staten. In tegenstelling tot het Rijk is de provincie verplicht met een sluitende begroting te werken.

>Klik hier voor een toelichting op de beleids- en begrotingscyclus

Begrotingswijziging

Een aanpassing van de ramingen van baten en lasten tijdens het begrotingsjaar. Begrotingswijzigingen worden vastgesteld door Provinciale Staten.

>Klik hier voor een toelichting op de beleids- en begrotingscyclus

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft aan hoeveel belasting een provincie jaarlijks kan innen. De belastingcapaciteit maakt duidelijk hoe de opcenten motorrijtuigenbelasting in de provincie zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

>Klik hier voor een toelichting op de inkomsten en financiële ruimte

Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

Wettelijk bepaalde voorschriften voor de inrichting van de begroting en de jaarstukken van een provincie of gemeente.

Bestemmingsreserve

Reserves waaraan Provinciale Staten al een bepaalde bestemming hebben gegeven (de kerntaakreserves).

Bestuurlijk belang

Zeggenschap. Een provincie kan een bestuurlijk belang hebben in een verbonden partij doordat zij in het bestuur is vertegenwoordigd. De provincie kan het ook hebben doordat zij stemrecht heeft in de verbonden partij.

Boekwaarde

De waarde van een bezit van de provincie, zoals deze voorkomt op de balans.

Borgstelling/garantiestelling

Een geldverstrekker heeft extra zekerheid wanneer de provincie als borg optreedt. De provincie verplicht zich met een overeenkomst (de borgstelling) om een verplichting van de schuldenaar na te komen, wanneer deze dat zelf niet doet. In de overeenkomst staat wat het maximale bedrag is en in welke gevallen de borg mag worden aangesproken.

Een garantstelling is ook een manier van zekerheid voor de geldverstrekker. Bij een garantie moet de provincie die garant staat direct betalen wanneer de geldverstrekker daarom vraagt. Bij een borgstelling hoeft dit pas wanneer de geldverstrekker eerst de hoofdschuldenaar heeft aangesproken.

Een ander verschil is dat bij het gebruik maken van een borg, de hoofdschuldenaar automatisch een schuld heeft bij de provincie. Bij een garantstelling is dat alleen zo wanneer dat is afgesproken in de garantieovereenkomst.

Deelneming

Participatie in een besloten of naamloze vennootschap, waarin de provincie aandelen heeft.

Dividend

Een vergoeding die wordt uitbetaald aan aandeelhouders.

>Klik hier voor een toelichting op de inkomsten en financiële ruimte

EMU saldo

Het geraamde of het gerealiseerde saldo van de ontvangsten en uitgaven van een provincie. Dit bedrag wordt berekend op transactiebasis en volgens Europese voorschriften.

Financieel belang

Een bedrag wat aan een verbonden partij ter beschikking is gesteld en niet verhaald kan worden als de verbonden partij failliet gaat. Het kan ook het bedrag zijn waarvoor de provincie aansprakelijk is als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Incidentele ruimte

Nog inzetbare incidentele financiële middelen in getoonde jaren. De voeding bestaat vooral uit inkomsten uit vermogensbeheer en dividenden. Deze ruimte

wordt betrokken bij de integrale afweging bij de Perspectiefnota en Begroting.

>Klik hier voor een toelichting op de inkomsten en financiële ruimte

Investerings met een economisch nut

Investerings die verkocht kunnen worden en niet bijdragen aan de inrichting van de openbare ruimte. Het betreft investeringen in bijvoorbeeld gebouwen, laptops en dienstauto's.

Investerings met een maatschappelijk nut

Investerings in de openbare ruimte die een publieke taak vervullen en niet kunnen worden verkocht. Het betreft investeringen in bijvoorbeeld wegen, vaarwegen, eoducten en groenvoorzieningen.

Jaarrekeningresultaat

Het saldo van gerealiseerde baten en lasten in de jaarrekening, onderdeel van de jaarstukken.

>Klik hier voor een toelichting op de beleids- en begrotingscyclus

Leges

Leges worden in rekening gebracht voor de kosten van provinciale dienstverlening zoals opgenomen in de legesverordening.

Planning- en controlcyclus

De jaarlijks terugkerende cyclus van bestuurlijk plannen, sturen en verantwoorden. Ook wel genoemd begrotingscyclus.

>Klik hier voor een toelichting op de beleids- en begrotingscyclus

Provinciefonds

Uitkering van het Rijk die bestaat uit de algemene uitkering en decentralisatie-uitkeringen. Deze middelen zijn een algemeen dekkingsmiddel.

>Klik hier voor een toelichting op de inkomsten en financiële ruimte

Reserve

Reserves behoren tot het eigen vermogen en worden ingedeeld in algemene en bestemmingsreserves. Aan bestemmingsreserves is door Provinciale Staten een bepaalde bestemming gegeven.

Structurele ruimte

De structurele ruimte bevat het verschil tussen de geraamde structurele baten en structurele lasten. De structurele baten betreffen bijvoorbeeld de algemene uitkering van het provinciefonds en de opcenten motorrijtuigenbelasting. De structurele ruimte geeft het geraamde overschot of tekort op deze budgetten

van enig jaar weer.

>Klik hier voor een toelichting op de inkomsten en financiële ruimte

Treasury

Het geheel van activiteiten voor het beheer van de liquide middelen (geldstromen) en de financiering van de provinciale taken.

>Klik hier voor een toelichting op de inkomsten en financiële ruimte

Verplichting

Een (financiële) aanspraak op grond van een schriftelijke overeenkomst of een besluit tot subsidieverstrekking tussen de provincie en een andere partij.

Voorziening

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen en geven een schatting van voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen. De omvang en/of het tijdstip van optreden per de balansdatum min of meer onzeker zijn. Uitzondering hierop zijn de voorziening dubieuze debiteuren en de voorziening(en) voor financiële vaste activa.

Daarnaast worden middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is (bijvoorbeeld grondwaterheffing) opgenomen onder de voorzieningen.

Weerstandscapaciteit

De beschikbare middelen van de provincie om de financiële gevolgen van risico's op te vangen, worden aangeduid als weerstandscapaciteit. De binnen de provincie beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen die direct opeisbaar en beschikbaar zijn (direct liquide gemaakt kunnen worden) voor de opvang van risico's. Het vermogen van de provincie om de financiële gevolgen van de risico's op te vangen, die niet met een specifieke voorziening zijn ondervangen wordt aangeduid als het weerstandsvermogen.

Weerstandsvermogen

De verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's die de provincie loopt.